

PROTOKÓŁ KONTROLI

przeprowadzonej w Urzędzie Miejskim w Więcborku, ul. Mickiewicza 22 (kod 89-410), nr statystyczny REGON – 000530146, zwanego w dalszej treści „Urzędem” lub „UM”.

Burmistrzem Więcborka od 26 listopada 2006 r. jest Paweł Toczko, a poprzednio w okresie od 9 lipca 1994 r. był Andrzej Marach.

Skarbnikiem Gminy Więcbork od 01 października 1997 r. i nadal jest Władysław Rembelski.

(Dowód: akta kontroli, str. 3-4)

Kontrolę przeprowadził Emil Wojak specjalista kontroli państwowej na podstawie upoważnienia do kontroli nr 058401 z dnia 8 października 2007 r. z Delegatury Najwyższej Izby Kontroli w Bydgoszczy w okresie od 9 października do 07 grudnia 2007 r. z przerwami w dniach od 11 do 26 października 2007 r.

(Dowód: akta kontroli, str. 1 - 2)

Kontrolą objęto zadłużenie gminy Więcbork ze szczególnym uwzględnieniem problematyki prefinansowania i współfinansowania projektów realizowanych z udziałem środków Unii Europejskiej w latach 2005-2007 (I półrocze).

W toku kontroli ustalono, co następuje.

1. Poziom i struktura zadłużenia jednostek samorządu terytorialnego (j.s.t.) i ich zmiany w okresie objętym kontrolą.

- 1.1. W kontrolowanym okresie zobowiązania Gminy Więcbork systematycznie zwiększały się z 4.548,4 tys. zł na koniec roku 2005 do 6.166,1 tys. zł na 30 czerwca 2007 r., co przedstawiono w poniższym zestawieniu. Dane do tabeli zostały wprowadzone na podstawie analizy ewidencji księgowej (konta 134, 201, 221, 231, 240).

Poziom i struktura zadłużenia jednostki samorządu terytorialnego.

(w tys. złotych)

Lp.	Wyszczególnienie	Kwota długu (w tys. zł) wg stanu na:					
		31.12.2005 r.		31.12.2006 r.		30.06.2007 r.	
		ogółem	w tym wobec wierzycieli zagranicznych	ogółem	w tym wobec wierzycieli zagranicznych	ogółem	w tym wobec wierzycieli zagranicznych
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.
1.	Zobowiązania wg tytułów dłużnych, z tego:	4.548,4	0	5.302,1	0	6.166,1	0
1.1.	Papiery wartościowe, W tym:	0	0	0	0	2.000,0	0
1.1.1.	<i>dlugoterminowe</i>	0	0	0	0	0	0
1.2.	Kredyty i pożyczki, W tym:	4.130,2	0	4.649,0	0	4.085,9	0
1.2.1.	<i>dlugoterminowe</i>	4.130,2	0	4.649,0	0	4.085,9	0
1.3.	Przyjęte depozyty	0	0	0	0	0	0
1.4.	Wymagalne zobowiązania w tym:	418,2	0	653,1	0	80,2	0
1.4.1.	<i>z tytułu dostaw towarów i usług</i>	180,2	0	30,5	0	80,2	0

(Dowód: akta kontroli, str. 29- 30)

1.2.1. Zobowiązania wymagalne.

Na koniec 2005 r. zobowiązania wymagalne wynosiły 418.220,80 zł, w tym 238.041,01 zł wobec sektora finansów publicznych (Zakład Ubezpieczeń Społecznych, zwany dalej „ZUS”) oraz 180.179,79 zł wobec dostawców towarów i usług. Zobowiązania wymagalne wystąpiły w następujących jednostkach organizacyjnych gminy:

- Administracji Zasobów Komunalnych (AZK) w Więcborku (zakład budżetowy) w kwocie 48.406,09 zł i dotyczyły dostaw towarów i usług.
- Szkołach (jednostki budżetowe) rozliczanych przez Biuro Obsługi Oświaty Samorządowej (BOOS) w Więcborku w kwocie 369.814,71 zł i dotyczyły zobowiązań wobec ZUS w kwocie 238.041,01 zł oraz wobec dostawców towarów i usług w kwocie 131.773,70 zł.

Na koniec 2006r. wystąpiły zobowiązania wymagalne w kwocie 653.154,70 zł., w tym:

- wobec ZUS – 622.633,64 zł.
- wobec dostawców towarów i usług – 30.521,06 zł.

Zobowiązania wymagalne wystąpiły w następujących jednostkach organizacyjnych gminy:

- w AZK w kwocie 30.521,06 zł - zobowiązania wobec dostawców towarów i usług,
- w szkołach w kwocie 622.633,64 zł - zobowiązania wobec ZUS.

Na koniec I półrocza 2007r. wystąpiły zobowiązania wymagalne w kwocie 80.269,42 zł, które dotyczyły dostaw towarów i usług (AZK).

Za nieterminowe regulowanie zobowiązań Gmina Więcbork w kontrolowanym okresie zapłaciła odsetki w wysokości 203.040 zł i dotyczyły one tylko ZUS.

(Dowód: akta kontroli, str. 31 - 68)

Skarbnik Gminy Władysław Rembelski w sprawie powstania zobowiązań wymagalnych w 2005 r. wyjaśnił, że w AZK zobowiązania wymagalne były głównie wobec Zakładu Gospodarki Komunalnej w Więcborku - jednoosobowej spółki gminy i spowodowane były brakiem środków finansowych w związku z problemami w ściąganiu należności z tytułu czynszu za najem mieszkań komunalnych. Odsetki za zobowiązania wymagalne w zakładzie budżetowym nie wystąpiły.

W szkołach zobowiązania wystąpiły z uwagi na nie przekazanie przez gminę, do wysokości planu wydatków, środków finansowych ponieważ nie w pełni zrealizowano dochody gminy, między innymi nie zrealizowano dochodów z tytułu podatku od nieruchomości w kwocie 878.295,00 zł. Przekazano 93,14 % do planowanych wielkości.

Za nieterminowe regulowanie przez szkoły składek ZUS zapłacono kwotę 85.705,00 zł. z tytułu należnych odsetek. Odsetki od zobowiązań wymagalnych za dostawę towarów i usług nie wystąpiły. W 2006 r. w szkołach zobowiązania wymagalne wystąpiły pomimo 100% przekazania przez gminę środków finansowych w stosunku do planu. Spowodowane to zostało w wyniku braku realizacji przez dyrektorów szkół niezbędnych reform w oświacie polegających na zmniejszeniu liczby oddziałów w szkołach oraz zwiększeniu liczby uczniów w poszczególnych oddziałach. Wobec takiej sytuacji nie wystąpiły planowane oszczędności głównie w płacach oraz pochodnych od płac. Powyższe zmiany organizacyjne dyrektorzy wprowadzili dopiero w 2007r. Subwencja oświatowa nie pokrywała w pełni podstawowych kosztów funkcjonowania oświaty w Gminie Więcbork. Zadłużenie wobec ZUS powstało w IV kwartale 2006r. i w 2006 r. zapłacono odsetki wobec ZUS w kwocie 105.367,00 zł. W I półroczu 2007 r. w szkołach nie wystąpiły zobowiązania wymagalne, a zapłacone w 2007 r. odsetki karne wobec ZUS za zobowiązania wymagalne z 31 grudnia 2006r. wyniosły 11.968,00 zł.

Przyczyną powstania na koniec I półrocza 2007 r. zobowiązań wymagalnych w kwocie 80.269,42 zł (za dostawę towarów i usług) dotyczących Administracji Zasobów Komunalnych były przede wszystkim opóźnione wpływy za czynsze z uwagi na trudną sytuację materialną najemców mieszkań, najczęściej ludzi o niskich dochodach lub pozostających na wyłącznym utrzymaniu opieki społecznej. Zobowiązania wymagalne powstały z tytułu zakupionych usług związanych z działalnością statutową zakładu i w przeważającej kwocie dotyczą Zakładu Gospodarki Komunalnej w Więcborku -

jednoosobowej spółki gminy. Z kontrahentami ustalono, że od zobowiązań zapłaconych po terminie nie będą naliczane odsetki i one nie wystąpiły.

Na dzień 30.06.2007r. Administracja Zasobów Komunalnych w Więcborku – zakład budżetowy wypracował zysk netto w wysokości 24.540,31 zł., dlatego też nie było żadnych podstaw do wystąpienia do burmistrza z wnioskiem o likwidację zakładu.

(Dowód: akta kontroli, str. 213 – 224, 461 - 464)

1.2.2. Ustalono, że Burmistrz Więcborka Paweł Toczko zlecił firmie „AUTSULTING” kancelaria audytorsko – konsultingowa z Bydgoszczy przeprowadzenie w Urzędzie Gminy w Więcborku i jego jednostkach pomocniczych audytu finansowego. Przeprowadzona analiza wykazała, że cyt. „w Biurze Obsługi Oświaty Samorządowej, zwanej dalej „BOOS” – jednostce pomocniczej Urzędu sprawozdanie Rb-28S za rok 2005 z planu dochodów budżetowych za 2005 r. (brak daty sporządzenia) wykazuje zobowiązania łączne w kwocie 369.814,71 zł, a bilans za 2005 r. wykazuje zobowiązania w kwocie 1.700.686 zł. Różnica wynosiła 1.330.871,29 zł. Główny księgowy BOOS Wojciech K. nie był w stanie wyjaśnić powstałej różnicy. Z analizy przeprowadzonej przez audytora wynikało, że na powstałą różnicę składały się zobowiązania z tytułu niezapłaconych w terminie składek ZUS oraz zobowiązania z tytułu dodatkowego wynagrodzenia za 2005 r. Badanie rozliczeń z tytułu zobowiązań wobec ZUS w 2006 r. wykazało, że w bilansie otwarcia na 01 stycznia 2006 r. widniała kwota 1.022.995,20 zł dotycząca niezapłaconych zobowiązań z 2005 r. Dopiero we wrześniu 2006 r. zostały rozliczone zaległości wobec ZUS. Jednak do końca 2006 r. powstały w rozliczeniach kolejne zaległości, które na 31 grudnia 2006 r. wynosiły 825.992,25 zł. Dotyczyły one nierozliczonych składek za okres od września do grudnia 2006 r. Rozliczenia dokonano dopiero w styczniu 2007 r. angażując środki z budżetu na 2007 r. Występujące kłopoty z terminowym regulowaniem zobowiązań wobec ZUS, zdaniem audytora miały niewątpliwie związek z zaniechaniem tematu standaryzacji w zakresie tworzenia oddziałów szkolnych i związanych z tym ograniczeń w zatrudnieniu”.

(Dowód: akta kontroli, str. 141 – 152)

Władysław Rembelski Skarbnik Gminy w sprawie stwierdzonych rozbieżności wyjaśnił, że „Różnica pomiędzy zobowiązaniami wykazanymi w sprawozdaniu Rb na dzień 31.12.2005r. a bilansem wynika z braku przeprowadzenia inwentaryzacji sald konta zespołu 2 przed sporządzeniem sprawozdań Rb przez głównego księgowego BOOS w Więcborku. W pierwszej kolejności, z uwagi na wcześniejszy termin, sporządza się sprawozdania Rb. błąd ten został poprawiony po wysłaniu sprawozdań Rb i w bilansie, którego termin sporządzenia

jest późniejszy od sprawozdań Rb wielkości zobowiązań ujęto zgodnie z inwentaryzowanymi saldami kont zespołu 2. Dane zawarte w bilansie są zgodne zapisami w księdze głównej”.

(Dowód: akta kontroli, str.461 - 464)

Stosownie do art. 14 ustawy z dnia 17 grudnia 2004 r. o odpowiedzialności za naruszenie dyscypliny finansów publicznych (Dz. U. z 2005 r. Nr 14, poz. 114 ze zm.) naruszeniem dyscypliny finansów publicznych jest nieopłacenie przez jednostkę sektora finansów publicznych:

- 1) składek na ubezpieczenia społeczne,
- 2) składek na ubezpieczenie zdrowotne,
- 3) składek na Fundusz Pracy,
- 4) składek na Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych,
- 5) wpłat na Państwowy Fundusz Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych

- albo ich opłacenie w kwocie niższej niż wynikająca z prawidłowego obliczenia lub z przekroczeniem terminu zapłaty. Naruszeniem dyscypliny finansów publicznych jest zgodnie z postanowieniem art. 16 ww. ustawy niewykonanie zobowiązania jednostki sektora finansów publicznych, którego skutkiem jest zapłata odsetek, kar lub opłat.

Z informacji uzyskanych z BOOS na podstawie art. 29 ust. 2 lit.f ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli (j.t. Dz.U. z 2001 r. Nr 85, poz.937 ze zm.), zwanej dalej „ustawą o NIK” wynika, że w kontrolowanym okresie po ustawowym terminie, BOOS regulował należne składki wobec ZUS i tak w:

2005 r.

- łączne zobowiązania wobec ZUS w 2005 r. – 2.779.916,24 zł,
- nieopłacone terminowo – 2.516.717,19 zł (90,53%),
- zapłacone odsetki – 85.705zł (3,08% należnych składek ZUS w 2005 r.)

2006 r.

- łączne zobowiązania wobec ZUS w 2006 r. – 2.826.180,16 zł.
- nieopłacone terminowo – 2.474.013,19 zł, (87,54%),
- zapłacone odsetki -105.367,00 zł (3,72% należnych składek ZUS w 2006 r.)

2007 r. (I półrocze)

- łączne zobowiązania wobec ZUS w 2007 r. – 1.520.450,70 zł.
- nieopłacone terminowo – 199.888,44 zł, (13,15%)

- zapłacone odsetki - 11.968,00 zł (0,78% należnych składek za I półrocze 2007 r.).

Z informacji uzyskanych od Waldemara K. Dyrektora BOOS wynika, że przyczyną powstania zobowiązań były zaległości w płaceniu ZUS w latach poprzednich jak i przekazywanie środków w niższej niż planowano wysokości.

(Dowód: akta kontroli, str. 237 - 376)

Burmistrz Paweł Toczko wyjaśnił m. in., że o niespójnych danych pomiędzy sprawozdaniem Rb-28S, a bilansem za 2005 r. oraz nieterminowo regulowanych zobowiązaniach wobec ZUS dowiedział się w marcu 2007 r. po otrzymaniu raportu z przeprowadzonego audytu finansowego. Konsekwencje wyciągnął w stosunku do dyrektora BOOS – wypowiedzenie umowy o pracę z dniem 31 października 2007 r.

(Dowód: akta kontroli, str. 153 – 158)

Bezpośredni nadzór nad Biurem Obsługi Oświaty Samorządowej (BOOS) stosownie do §3 statutu sprawuje Burmistrz Więcborka. Do obowiązków dyrektora BOOS należała m. in. - obsługa finansowo – księgowa placówek oświatowych i współdziałanie z Komisją do spraw oświaty Rady Miejskiej w Więcborku oraz ponosił odpowiedzialność za opracowywanie oraz realizację planów finansowo – rzeczowych zgodnie z posiadanymi środkami. Główny księgowy BOOS odpowiadał m. in. za sporządzanie prawidłowej sprawozdawczości. Do obowiązków Skarbnika Gminy należało m. in. nadzorowanie służb finansowo – księgowych gminnych jednostek organizacyjnych, nadzorowanie prac związanych z opracowywaniem budżetu i jego realizacji, prowadzenie kontroli wewnętrznej w zakresie gospodarki finansowej, nadzór nad prowadzeniem dokumentacji świadczeń z ubezpieczenia społecznego. Odpowiadał za całość gospodarki finansowej, w tym za wykonywanie obowiązków w zakresie kontroli finansowej, terminowe odprowadzanie składek z ubezpieczenia społecznego i zaliczek na podatek dochodowy.

(Dowód: akta kontroli, str.159 - 176)

Przesłuchany na podstawie art. 42 ust.2 ustawy o NIK w charakterze świadka Wojciech K. - były główny księgowy BOOS zeznał m. in., że przyczyną nieterminowego płacenia składek na ZUS w latach 2005 – 2007 było to, że otrzymywane z Gminy środki w pierwszej kolejności przeznaczano na wynagrodzenie netto, wydatki rzeczowe i zaległe zobowiązania wobec ZUS, w tym odsetki od nieterminowych wpłat więc nie starczało ich na bieżące płatności wobec ZUS. Otrzymywane z Gminy środki na funkcjonowanie oświaty

były niższe od planowane w budżecie i tylko w 2006 r. otrzymano 100% zaplanowanych środków. Dopiero w budżecie na 2007 r. uwzględniono zobowiązania wobec ZUS i zaplanowano je w budżecie Gminy. Środki te BOOS otrzymał w styczniu 2007 r. i wszystkie zobowiązania wobec ZUS zostały uregulowane.

Adam O. były dyrektor BOOS zeznał m. in., że płace w oświacie stanowiły około 85% budżetu, a pozostałe środki przeznaczano na bieżące funkcjonowanie szkół, w tym głównie na zakup opału. Zobowiązania wobec ZUS powstały gdyż w latach 2004 – 2005 Gmina nie przekazała środków wynikających z planu budżetu na te lata. Przyczyną powstania zobowiązań wobec ZUS było to, że regularnie BOOS otrzymywał subwencję przychodzącą z budżetu państwa, natomiast subwencja gminna przeznaczona na finansowanie zadań własnych gminy w latach 2004 – 2006 przekazywana była nieregularnie i w niewystarczających wielkościach. O niewystarczającej ilości środków na terminowe opłacanie ZUS informowaliśmy burmistrza. Skarbnik obiecywał, że wszystkie środki, które będzie mógł zostaną przekazane do BOOS. Orientowałem się jakie mamy zobowiązania i jakie płacimy odsetki karne, gdyż ZUS najpierw potrącał sobie odsetki, a następnie pokrywał zobowiązania.

Andrzej M. były Burmistrz Więcborka jako świadek zeznał m. in., że subwencje oświatowe były za małe w stosunku do potrzeb, gdyż system finansowania takich gmin jak Więcbork jest zły. Był przez dyrektora BOOS informowany ustnie o problemach związanych z płatnościami, ale nie wie czy podawane kwoty były prawdziwe. Orientował się jakie Gmina ponosiła koszty z tytułu nieterminowego płacenia składek na ZUS. W celu zminimalizowania tych kosztów podjęto działania polegające m. in. na zwiększeniu liczby dzieci w oddziałach, standaryzacji obsługi technicznej.

(Dowód: akta kontroli, str.177 - 194)

Władysław Rembelski Skarbnik Gminy wyjaśnił m. in., że BOOS nie odprowadzało w terminie składek ZUS w 2005r. z uwagi na brak środków finansowych. Subwencja oświatowa nie w pełni pokrywała bieżące potrzeby niezbędne do utrzymania jednostek oświatowych. Głównym wydatkiem w dziale oświaty są wynagrodzenia i pochodne od wynagrodzeń. Dyrektorzy szkół zaniechali wymaganej standaryzacji w zakresie tworzenia oddziałów szkolnych, mających na celu zmniejszenie zatrudnienia wśród kadry pedagogicznej. Nie dokonano niezbędnej restrukturyzacji gminnej oświaty. Oddziały szkolne liczyły od kilku do kilkunastu uczniów co w niewątpliwy sposób zwiększało koszty. Standardy zostały ustalone, ale nie zostały wprowadzone w życie przez dyrektorów placówek oświatowych.

To zaniechanie było jedną z podstawowych przyczyn braku środków finansowych przeznaczonych na pokrycie bieżących składek wobec ZUS przy pełnej i terminowej realizacji wynagrodzeń. W 2006r. wspomnianych powyżej standardów również nie wprowadzono, przez co nie uzyskano planowanych oszczędności. Poza wydatkami przeznaczonymi na składki ZUS pozostałe zobowiązania były regulowane terminowo. Nadzór nad działalnością BOOS w Więcborku ze strony Skarbnika polegał przede wszystkim na okresowym nadzorowaniu wydatków przez poszczególne jednostki oświatowe, prawidłowym ich udokumentowaniu, kompletnością dokumentacji oraz stroną formalno – prawną. Wyjaśnił również, że główny księgowy oraz dyrektor BOOS w Więcborku na licznych naradach organizowanych przez Burmistrza byli wielokrotnie informowani o konieczności terminowego opłacania składek ZUS. Ponadto informacje takie zamieszczane były na przelewach zasilających konto BOOS przez ^{ur}Urząd Miejski w Więcborku. Zarówno główny księgowy jak i dyrektor BOOS pełniąc swoje funkcje byli zobowiązani do posiadania wiedzy na temat określonych przepisów prawnych. Takim właśnie aktem jest ustawa o systemie ubezpieczeń społecznych, której znajomość jest wręcz oczywista dla osób piastujących stanowiska głównych księgowych. Z ww. ustawy w sposób jednoznaczny wynika obowiązek terminowego opłacania składek ZUS oraz ewentualne kary za nieprzestrzeganie tego obowiązku. W 2005r. na konto BOOS Gmina przekazała 93,14 % środków w stosunku do planowanej wielkości. Taki procent wykonania przekazanych środków spowodowany był nie wykonaniem planu dochodów. Dochody z tytułu opłat i podatków lokalnych wykonane zostały w 91,48 %, w tym np. należności wymagalne z tytułu podatku od nieruchomości wynosiły 878.295,00 zł. W celu ściągnięcia należności prowadzone było postępowanie egzekucyjne polegające na: wysyłaniu upomnień, wystawianiu tytułów wykonawczych oraz zakładaniu hipotek. Wysokie należności spowodowane były złym stanem finansowym przedsiębiorstw oraz gospodarstw rolnych na terenie gminy. Realizacja tytułów przez komornika przebiegała powoli. W 2005r. wysłano 1227 upomnień na łączną kwotę 1.438.244,43 zł, wystawiono 386 tytułów wykonawczych na wartość 645.660,99 zł., założono 31 hipotek na wartość 378.118,54 zł. Pomimo podjęcia tych działań nie udało się zrealizować planu dochodów w 100 %, co było przyczyną przekazania środków finansowych dla BOOS w okrojonej wielkości. W 2006r. wszystkie zaplanowane środki finansowe zostały przekazane na konto BOOS.

(Dowód: akta kontroli, str. 219 – 221, 463 -464)

1.3. **Opinia Regionalnej Izby Obrachunkowej w zakresie możliwości sfinansowania deficytu budżetowego oraz prawidłowości prognozowania kwoty długu.**

Regionalna Izba Obrachunkowa w Bydgoszczy (RIO), na podstawie art.172 ⁷, ust. 1 - 2 ustawy z dnia 30 czerwca 2005 r. o finansach publicznych (Dz. U. Nr 249, poz. 2104 ze zm.), zwanej dalej „ustawą z 2005 r. o finansach publicznych” (poprzednio art. 115, ust. 1 - 2 ustawy z dnia 26 listopada 1998 r. o finansach publicznych. (t.j. Dz. U. z 2003 r. Nr 15, poz. 148 ze zm.), zwanej dalej „ustawą z 1998 r. o finansach publicznych, pozytywnie zaopiniowała możliwości sfinansowania przez Gminę Więcbork deficytu przedstawionego w budżetach oraz prawidłowość załączonych do budżetów prognoz kwoty długów, na lata: 2005, 2006.

(Dowód: akta kontroli, str. 5 - 20)

Uchwałą nr 15/P/2006 z 8 grudnia 2006 r. RIO pozytywnie z uwagami zaopiniowała planowany na 2007 r. deficyt w wysokości 1.937.140 zł i możliwość jego sfinansowania. Stwierdzono jednak, że cyt. *„prognoza kwoty długu i spłat na rok 2007 i lata następne, jest kwotą nieprawidłową – заниzona bowiem została o wysokość ewentualnych spłat z tytułu udzielonych poręczeń. Na koniec 2006 r. nie przewiduje się zadłużenia z tytułu udzielonych poręczeń, w związku z czym spłaty zaplanowanych na 2007 r. poręczeń nie obniżają prognozowanego na koniec 2007 r. długu”*. Udzielone przez Gminę w 2002 r. poręczenie kredytu wygasło w dniu 24 września 2007 r. (kredyt został spłacony). Naniesiona przez RIO uwaga została uwzględniona i skorygowana w uchwale Nr IV/29/07 Rady Miejskiej w Więcborku z dnia 25 stycznia 2007r. w sprawie uchwalenia budżetu Gminy Więcbork na rok 2007 w załączniku nr 6 uwzględniono ewentualne spłaty z tytułu udzielonych poręczeń.

(Dowód: akta kontroli, str. 21 - 28)

1.3.1. Skład Orzekający nr 1 RIO uchwałą nr 4/P/2004 z 25 listopada 2004 r. pozytywnie zaopiniował projekt budżetu Gminy Więcbork na 2005 r. zakładający:

- prognozowane dochody – 24.028.130 zł,
- planowane wydatki – 26.061.136 zł.

Zakładany deficyt w wysokości 2.033.006 zł stanowił 8,5% prognozowanych dochodów.

(Dowód: akta kontroli, str. 7 - 12)

Rada Miejska 29 grudnia 2004 r. uchwaliła budżet na 2005 r. po zmianach zakładający:

- prognozowane dochody – 23.746.630 zł,
- planowane wydatki - 25.756.530 zł.

Zakładany deficyt w wysokości 2.009.900 zł stanowił 8,46% prognozowanych dochodów i pokryty miał zostać kredytem.

(Dowód: akta kontroli, str.87 – 96)

Uchwałą RIO nr 5/P/2005 z 19 grudnia 2005 r. budżet Gminy Więcbork na 2006 r. został pozytywnie zaopiniowany przy założeniu, że:

- prognozowane dochody – 23.088.112 zł,
- prognozowane wydatki - 24.673.524 zł.

Zakładany deficyt w wysokości 1.739.500 zł stanowił 7,53% prognozowanych dochodów.

(Dowód: akta kontroli, str. 13 - 20)

Rada Miejska 29 grudnia 2005 r. uchwaliła budżet na 2006 r. po zmianach zakładający:

- prognozowane dochody – 23.260.232 zł,
- planowane wydatki - 24.844.100 zł.

Zakładany deficyt w wysokości 1.583.868 zł stanowił 6,62% prognozowanych dochodów i pokryty miał zostać kredytem.

(Dowód: akta kontroli, str.97 - 104)

Uchwałą RIO nr 15/P/2006 z 19 grudnia 2006 r. budżet Gminy Więcbork na 2007 r. został pozytywnie zaopiniowany przy założeniu, że:

- prognozowane dochody – 26.405.760 zł,
- prognozowane wydatki - 28.342.900 zł.

Zakładany deficyt w wysokości 1.937.140 zł stanowił 7,34% prognozowanych dochodów.

(Dowód: akta kontroli, str.21 - 28)

Rada Miejska 25 stycznia 2007 r. uchwaliła budżet na 2007 r. po zmianach zakładający:

- prognozowane dochody – 26.405.760 zł,
- planowane wydatki - 28.676.670 zł.

Zakładany deficyt w wysokości 2.270.910 zł stanowił 8,6% prognozowanych dochodów i pokryty miał zostać kredytem i wolnymi środkami lat ubiegłych.

(Dowód: akta kontroli, str. 105 – 112)

1.4. Zmiany uchwał budżetowych w przypadku negatywnej opinii RIO w zakresie prognozowania długu.

Nie dotyczy.

1.5. **Opinie RIO w sprawie możliwości spłaty kredytów lub pożyczek względnie wykupu papierów wartościowych.**

Gmina w kontrolowanym okresie zawarła 8 umów o kredyt lub pożyczkę.

1. Umowa z 02 stycznia 2006 r. w Banku Spółdzielczym w Więcborku o kredyt w rachunku bieżącym na pokrycie występującego w ciągu roku niedoboru budżetu do maksymalnej kwoty **700.000 zł** na okres od 02.01.2006 do 31.12.2006 r. Pobrano 9.100 zł prowizji, a ostateczny termin spłaty kredytu wraz z odsetkami ustalono do 31 grudnia 2006 r.
2. Umowa kredytowa o kredyt obrotowy w rachunku kredytowym w Banku Polskiej Spółdzielczości z 06 czerwca 2006 r. w kwocie **1.471.853 zł** na okres od 06.11.2006 do 31.08.2009 r. z przeznaczeniem wyłącznie na spłatę wcześniej zaciągniętych pożyczek i kredytów. Wielkość spłaty kredytu w roku **2006 – 0 zł, 2007 r. – 300.000 zł** + odsetki.
3. Umowa o kredyt w rachunku kredytowym w Banku Spółdzielczym w Więcborku z dnia 28 września 2006 r. w wysokości **900.000 zł** na okres 28.09.2006 – 30.11.2009 r. na finansowanie planowanego deficytu budżetu jednostki samorządu terytorialnego.

Spłaty:

- 2006 r. – 0,
- 2007 r. – **50.000 zł.**

4. Umowa o kredyt na spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań z tytułu emisji papierów wartościowych oraz zaciągniętych pożyczek i kredytów w Banku Spółdzielczym w Więcborku w kwocie **1.700.000 zł** na okres od 29 grudnia 2005 r. do 25 grudnia 2008 r.

Spłaty:

- 2005 r. – 0,
- 2006 r. – 0,
- 2007 r. – **650.000 zł.**

5. Umowa z Nordea Bank Polska S.A. na przygotowanie, przeprowadzenie i obsługę niepublicznej emisji obligacji w formie niematerialnej w celu pozyskania środków pieniężnych na sfinansowanie planowanego deficytu budżetu na 2007 r. oraz spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań z tytułu zaciągniętych pożyczek i kredytów na kwotę **2.500.000 zł**. Wykup obligacji rozpocznie się od kwietnia 2010 r.
6. Umowa ze spółdzielczą Grupą Bankową w Więcborku z 27 lutego 2004 r. o kredyt w kwocie **2.000.000 zł** na sfinansowanie bieżących wydatków nie znajdujących pokrycia w planowanych dochodach w okresie od 27 lutego 2004 r. do 30 grudnia 2006 r.

Spłaty:

- 2005 r. – 935.000 zł,

- 2006 r. – 1.065.000 zł.

7. Umowa pożyczki z Wojewódzkiego Funduszu Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Toruniu (WFOŚiGW) z dnia 28 sierpnia 2006 r. na zadanie „Budowa kanalizacji sanitarnej grawitacyjnej na Osiedlu Piastowskim w Więcborku” na kwotę **27.000** zł. Był to kredyt na współfinansowanie projektów realizowanych z udziałem środków UE.
 - 8 . Umowa pożyczki z dnia 28 sierpnia 2006 r. z WFOŚiGW na zadanie „Kanalizacja sanitarno – grawitacyjna w Więcborku na osiedlu Lopiennik wraz z 35 przyłączeniami” na kwotę **87.000** zł, przy spłacie od 31.08.2007 do 31.08.2011 r. po 5.100 zł. Był to kredyt na współfinansowanie projektów realizowanych z udziałem środków UE.
- Spłata pożyczki: 2006 r – 0 zł w 2007 r. – 10.200 zł.

(Dowód: akta kontroli, str. 739 - 740)

RIO wydało 3 pozytywne opinie o możliwości spłaty kredytów planowanych do zaciągnięcia w 2006 r. przez Gminę w wysokości 900.000 zł, 1.471.853 zł i 605.000 zł (dotyczy to 2 kredytów z WFOŚiGW na 114 tys. zł, na pozostałą wartość nie zaciągnięto gdyż nie przyznano dofinansowania ze środków UE). Otrzymano również pozytywną opinię dotyczącą możliwości wykupu obligacji komunalnych w kwocie 2.500.000 zł. Ustalono m.in., że Gmina Więcbork nie występowała do RIO o opinię w sprawie możliwości spłaty kredytu zaciągniętego w 2006 r. w rachunku bieżącym i nie przedstawiała takiej zgody bankowi kredytującemu.

(Dowód: akta kontroli, str. 195 – 212, 225 - 230)

Zgodnie z art. 83, ust. 2 i 3 ustawy z 2005 r. o finansach publicznych (poprzednio art. 49, ust. 2 i 3 ustawy z 1998 r. o finansach publicznych), w przypadku ubiegania się przez jednostkę samorządu terytorialnego o udzielenie kredytu lub pożyczki, a także w przypadku zamiaru emisji przez jednostkę samorządu terytorialnego papierów wartościowych, organ wykonawczy tej jednostki jest obowiązany uzyskać opinię RIO o możliwości spłaty kredytu lub pożyczki lub wykupu papierów wartościowych (ust. 2).

Opinia, o której mowa w ust. 2, jest przekazywana przez zarząd jednostki samorządu terytorialnego podmiotowi udzielającemu kredytu lub pożyczki oraz podawana jest do wiadomości podmiotom, do których kierowana jest oferta nabycia papierów wartościowych (ust. 3).

Władysław Rembelski Skarbnik Gminy wyjaśnił, że w przypadku zaciągania kredytu w rachunku bank prowadzący rachunek bankowy gminy nie żądał opinii RIO, wystarczyło upoważnienie zawarte w uchwale budżetowej oraz opinia o możliwości sfinansowania

deficytu. Konieczność zaciągnięcia kredytu w rachunku bieżącym spowodowana była tym, że dochody własne z tytułu podatków lokalnych wpływają w 4 ratach 15 marzec, 15 maj, 15 wrzesień 15 listopad, wydatki należy realizować na bieżąco, a nasilają się one w okresie wiosennym.

(Dowód: akta kontroli, str. 219, 465 - 466)

1.6. Zaciąganie kredytów, pożyczek lub emisja papierów wartościowych przez Gminę mimo negatywnej opinii RIO w sprawie możliwości spłaty zobowiązań.

Nie dotyczy.

1.7. Poziom zadłużenia w porównaniu do planowanego zadłużenia w budżecie.

Faktyczny poziom zadłużenia Gminy na koniec 2005 i 2006 r. w kontrolowanym okresie nie przekraczał planowanego zadłużenia zapisanego w uchwałach budżetowych.

Zadłużenie Gminy na koniec 2005 r. wynosiło 4.548.446 zł, tj. 21,1% w relacji do zrealizowanych dochodów, wobec planowanego 4.758.760 zł, tj. było niższe o 4,4%.

Na koniec 2006 r. zadłużenie Gminy wynosiło 5.302.132,7 zł, co stanowiło 20,49% w relacji do zrealizowanych dochodów i było niższe niż planowane 5.425.337 zł o 2,3%.

Zadłużenie Gminy na 30 czerwca 2007 r. wynosiło 6.166.122 zł i było wyższe niż planowane na koniec 2007 r. w wysokości 5.940.513 zł, tj. o 3,8%. Powodem większego zadłużenia Gminy na 30 czerwca 2007 r. niż planowano na koniec 2007 r. było wynikiem tego, że spłaty rat kredytów wynikające z umów były niższe niż wypuszczone w 2007 r. obligacje w wysokości 2.000.000 zł. Na dzień 06 grudnia 2007 r. zadłużenie wynosiło 5.445.513 zł, tj. było o 8,34% niższe niż planowane na 31 grudnia 2007 r.

(Dowód: akta kontroli, str.231 - 236)

Skarbnik Gminy wyjaśnił, że w I półroczu spłacono raty kredytów w wysokości 464.125 zł, wyemitowano za 2,0 mln. zł obligacji. Przewidywane spłaty rat pożyczek i kredytów w II półroczu 2007 r. – 913.403 zł, prognoza długu na 31 grudnia 2007 r. jest niższa od planowanego i wyniesie 5.292.075 zł.

(Dowód: akta kontroli, str.451 - 452)

1.8. Upoważnienie organu stanowiącego do zaciągania zobowiązań.

Rada Miejska upoważniła Burmistrza do zaciągania zobowiązań w badanym okresie do kwoty:

- w 2005 r. – 4.800.000 zł,
- w 2005 r. – 3.000.000 zł,
- w 2007 r. – 3.304.810 zł

(Dowód: akta kontroli, str. 87 - 112)

1.9. Relacja kwoty długu do dochodów na koniec lat 2005 i 2006.

Zgodnie z art. 114, ust. 1 i 2 ustawy z 1998 r. o finansach publicznych, później art. 170, ust. 1 i 2 ustawy z 2005 r. o finansach publicznych, łączna kwota długu jednostki samorządu terytorialnego na koniec kwartału i na koniec roku budżetowego nie może przekroczyć 60 % wykonanych dochodów ogółem tej jednostki w tym roku budżetowym.

Procentowa relacja łącznej kwoty długu na koniec roku budżetowego w 2005 r. i 2006 r. do wykonanych w danym roku dochodów wynosiła odpowiednio 21,14% i 20,49%. Na dzień 30 czerwca 2007 r. relacja ta wynosiła 22,91%.

(Dowód: akta kontroli, str. 231 - 236)

1.10. Relacja kwoty długu do dochodów na koniec I półrocza 2007 r.

Łączna kwota długu Gminy w kontrolowanym okresie ulegała zwiększaniu z 4.548,4 tys. zł w 2005 r. do 6.166,1 tys. zł na 30 czerwca 2007 r. Szczegółowe dane przedstawiono w poniższym zestawieniu.

Tabela nr 2. Procentowa relacja kwoty długu do dochodów jednostki samorządu terytorialnego

L. p.	Rok	Łączna kwota długu wg. Stanu na koniec roku budżetowego* (w tys. zł.)	Wykonane dochody** (w tys. zł.)	Procentowa relacja kwoty długu/dochodów (3:4%)
1.	2005	4 548,4	21 516,9	21,14
2.	2006	5 302,1	25 879,2	20,49
3.	I pół. 2007	6 166,1	26 908,8	22,91

* w 2007 r. na koniec I półrocza 2007 r. ** w 2007 r. dochody planowane

(Dowód: akta kontroli, str.135 - 136)

1.11. Zabezpieczenie wierzytelności z tytułu zaciągniętych kredytów / pożyczek.

Nie stwierdzono przypadku udzielenia przez Gminę Więcbork pełnomocnictwa do dysponowania swoim bieżącym rachunkiem bankowym jako zabezpieczenie spłaty kredytu lub pożyczki, o którym to zakazie stanowi art. 195, ust. 4 ustawy z 2005 r. o finansach publicznych. Jako zabezpieczenie spłaty rat kredytu lub pożyczki ustalano weksel własny in blanco wraz z deklaracją wekslową.

(Dowód: akta kontroli, str.193 - 194)

1.12. Relacja łącznej kwoty przypadającej do spłaty rat kredytów i pożyczek do planowanych dochodów Gmin.

Stosownie do art. 113, ust. 1 ustawy z 1998 r. o finansach publicznych, później art. 169, ust.1 ustawy z 2005 r. o finansach publicznych, łączna kwota przypadających do spłaty w danym roku budżetowym rat kredytów i pożyczek wraz z należnymi w danym roku odsetkami od kredytów i pożyczek, wykupów papierów wartościowych emitowanych przez jednostki samorządu terytorialnego wraz z należnymi odsetkami i dyskontem od papierów wartościowych jak też potencjalnych spłat kwot wynikających z udzielonych przez jednostki samorządu terytorialnego poręczeń oraz gwarancji, nie może przekroczyć 15 % planowanych na dany rok budżetowy dochodów jednostki samorządu terytorialnego.

Relacja łącznej kwoty przypadających do spłaty w roku budżetowym rat kredytów i pożyczek wraz z odsetkami wynosiła od 6,60% w 2007 r. do 11,38% w 2005 r., co przedstawiono w poniższym zestawieniu.

Tabela nr 3. Obciążenie budżetu Gminy spłatą zadłużenia i wydatkami na obsługę długu.
(w tys. złotych)

L. p.	Rok	Łączna kwota przypadających do spłaty w danym roku budżetowym rat kredytów i pożyczek ..., wydatków na obsługę długu (planowane na dany rok)	Planowane dochody	Procentowa relacja (3:4%)
1.	2005	2 533,3	22 268,8	11,38
2.	2006	1 711,5	25 690,6	6,66
3.	2007	1 775,9	26 908,8	6,60

(Dowód: akta kontroli, str.377 - 378)

1.13. Przeznaczenie środków pozyskanych w wyniku zaciągnięcia przez Gminę kredytów lub pożyczek lub ze sprzedaży papierów wartościowych.

Tabela nr 4. Wykorzystanie przez jednostkę środków z kredytów i pożyczek oraz sprzedaży papierów wartościowych w okresie objętym kontrolą.

Kontrola wykazała m.in., że w okresie objętym kontrolą, środki finansowe z 6 zaciągniętych kredytów i pożyczek oraz emisji obligacji w wysokości 2.0 mln zł Gmina Więcbork w 100 % wykorzystwała zgodnie z przeznaczeniem określonym w uchwałach budżetowych i umowach kredytowych, głównie na budowę kanalizacji sanitarnych, na Osiedlach Lopiennik, Osiedle Piastowskie, remont i rozbudowę świetlicy w Lubczy spłatę wcześniej zaciągniętych kredytów, pokrycie deficytu, co przedstawiono w poniższym zestawieniu. W związku z tak określonym celem kredytów długoterminowych nie można ustalić czy finansowano nimi wydatki bieżące.

L. p.	Zobowiązania długoterminowe (wg tytułów dłużnych)	Kwota zobowiązań (w tys. zł.)	Kredytodawca /Pożyczkodawca	Rok zaciągnięcia zobowiązania, termin jego spłaty	Planowane przeznaczenie środków pozyskanych w wyniku zaciągnięcia zobowiązań	Cel na jaki zostały wykorzystane środki
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
1.	Kredyt	500,0	BS Więcbork	2005/25.05. 2007r.	pokrycie deficytu	pokrycie deficytu
2.	Kredyt	1 700,0	BS Więcbork	2005/25.12. 2008r.	spłata wcześniej zaciągniętych kredytów i pożyczek	spłata wcześniej zaciągniętych kredytów i pożyczek
3.	Kredyt	900,0	BS Więcbork	2006/30.11. 2009r.	pokrycie deficytu	pokrycie deficytu
4.	Kredyt	1 471,9	Bank Polskiej Spółdzielczości Bydgoszcz	2006/31.08. 2009r.	spłata wcześniej zaciągniętych kredytów i pożyczek	spłata wcześniej zaciągniętych kredytów i pożyczek
5.	Pożyczka	27,0	WFOŚiGW Toruń	2006/31.08. 2011r.	budowa kanalizacji Os. Piastowskie	budowa kanalizacji Os. Piastowskie
6.	Pożyczka	87,0	WFOŚiGW Toruń	2006/31.08. 2011r.	budowa kanalizacji Os. Łopiennik	budowa kanalizacji Os. Łopiennik
7.	Sprzedaż wyemitowanych obligacji	2 000,0	Nordea BP SA Gdynia	2007/30.06. 2011r.	spłata wcześniej zaciągniętych kredytów i pożyczek	spłata wcześniej zaciągniętych kredytów i pożyczek

(Dowód: akta kontroli, str. 379 - 380)

1.14. Kredyty / pożyczki na sfinansowanie wydatków bieżących Gminy.

Gmina w badanym okresie zaciągnęła kredyt w rachunku bieżącym na pokrycie występującego w ciągu roku niedoboru budżetu do maksymalnej kwoty **700.000** zł na okres od 02.01.2006 do 31.12.2006 r. Tylko 2 kredyty zaciągnięte przez Gminę miały wprost określony cel – na zadania inwestycyjne, a pozostałe przeznaczone były na sfinansowanie wcześniej zaciągniętych zobowiązań.

Władysław Rembelski Skarbnik Gminy wyjaśnił m. in., że konieczność zaciągnięcia kredytu w rachunku bieżącym spowodowana była tym, że dochody własne z tytułu podatków lokalnych wpływają w 4 ratach 15 marzec, 15 maj, 15 wrzesień 15 listopad, wydatki należy realizować na bieżąco, a nasilają się one w okresie wiosennym. Wypłaty na wszelkiego rodzaju zasiłki, wynagrodzenia i pochodne od nich wypłacane są w określonych miesięcznych terminach. To wszystko sprawia, że gmina jest zmuszona zabezpieczyć środki finansowe na te obligatoryjne wydatki.

(Dowód: akta kontroli, str. 219, 465 - 470)

1.15. Określenie w uchwałach budżetowych łącznej kwoty poręczeń i gwarancji.

W kontrolowanym okresie Rada Miejska w Więcborku nie podejmowała uchwał budżetowe, w których upoważniła burmistrza do udzielania poręczeń w ciągu roku.

(Dowód: akta kontroli, str.87 - 112)

1.16. Suma zaciągniętych kredytów lub pożyczek oraz zobowiązań Gminy z tytułu emisji papierów wartościowych, udzielonych poręczeń lub gwarancji w odniesieniu do kwot w uchwałach budżetowych.

Kontrola wykazała, że w latach 2005 – 2007 (I półrocze) suma zaciągniętych kredytów lub pożyczek długoterminowych w Gminie Więcbork nie przekraczała kwot określonych w uchwałach budżetowych (po zmianach).

(Dowód: akta kontroli, str. 69 – 86)

1.17. Poręczenia i gwarancje udzielone przez Gminę.

Gmina udzieliła w dniu 19 grudnia 2002 r. poręczenia wekslowego dla Zakładu Gospodarki Komunalnej Sp. z o. o w Więcborku z tytułu pożyczki udzielonej 16 grudnia 2002 r. przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie w kwocie do 966,000 zł. W latach 2005 – I półrocze 2007 r. poręczeń gmina nie udzielała.

(Dowód: akta kontroli, str.137 - 140)

1.18. Terminowość poręczeń i gwarancji oraz okres ich udzielenia.

Poręczenie wekslowe udzielone dla Zakładu Gospodarki Komunalnej Sp. z o. o w Więcborku z tytułu pożyczki udzielonej przez Narodowy Fundusz Ochrony Środowiska i Gospodarki Wodnej w Warszawie określone zostało na 31.12.2007 r. Spłata pożyczki przez ZGK zakończona została 24 września 2007 r. Terminu zgłaszania roszczeń z tytułu poręczeń nie określono.

(Dowód: akta kontroli, str. 461 - 474)

1.19. Wyплаты z tytułu udzielonych gwarancji i poręczeń.

W okresie objętym kontrolą Gmina nie dokonała wypłat z tytułu udzielonych poręczeń dla Zakładu Gospodarki Komunalnej sp. z o.o.

(Dowód: akta kontroli, str. 69 - 86)

Tabela nr.5. Zobowiązania Gminy z tytułu poręczeń i gwarancji według stanu na 30 czerwca 2007 r. (w tys. złotych)

L. p.	Wyszczególnienie			
		ogółem	w tym wobec sektora finansów publicznych	w tym wobec Skarbu Państwa
1.	2.	3.	4.	6.
1.	Wartość nominalna niewymagalnych zobowiązań z tytułu udzielonych poręczeń i gwarancji na koniec okresu sprawozdawczego	14,3	0	0
2.	Wartość nominalna niewymagalnych zobowiązań z tytułu poręczeń i gwarancji przypadających do spłaty w danym roku budżetowym	129,3	0	0
3.	Wartość nominalna niewymagalnych zobowiązań z tytułu udzielonych poręczeń i gwarancji na koniec okresu sprawozdawczego	0	0	0
4.	Wartość wierzytelności z tytułu udzielonych poręczeń i gwarancji na koniec okresu sprawozdawczego	0	0	0

5.	Wartość spłat dokonanych w okresie sprawozdawczym za dłużników z tytułu udzielonych poręczeń i gwarancji (wydatki)	0	0	0
6.	Kwota odzyskanych wierzytelności w okresie sprawozdawczym od dłużników z tytułu poręczeń lub gwarancji (dochody)	0	0	0
7.	Wartość poręczeń i gwarancji udzielonych w okresie sprawozdawczym	0	0	0

Wartość nominalna niewymagalnych zobowiązań z tytułu poręczeń przypadających do spłaty w roku budżetowym 2007 wynosiła 129,3 tys. zł, i we wrześniu uległa wymazaniu (kredyt został przez pożyczkobiorcę spłacony).

(Dowód: akta kontroli, str. 381 - 382)

1.20. Kredyty i pożyczki lub emisje papierów^{kt} wartościowych Gminy na pokrycie występującego w ciągu roku przejściowego deficytu budżetu.

Kredyty zaciągnięte na pokrycie występującego w ciągu roku przejściowego deficytu budżetu zostały opisane w pkt.1.14. Odsetki od kredytu w rachunku bieżącym na pokrycie występujących w ciągu roku przejściowego deficytu wynosiły:

- 2005 r. – 21.453,93 zł,
- 2006 r. – 4.928,20 zł,
- 2007 r. - 0

(Dowód: akta kontroli, str. 383 – 384, 475 - 478)

1.21. Pożyczki z budżetu państwa na realizację postępowań ostrożnościowych lub naprawczych.

Nie stwierdzono aby Gmina Więcbork w badanym okresie zaciągała pożyczki z budżetu państwa na realizację postępowań ostrożnościowych lub naprawczych, o których jest mowa w art. 101 ustawy z 2005 r. o finansach publicznych.

(Dowód: akta kontroli, str.383 - 384)

1.21.a. Zgodność danych wykazanych w sprawozdaniach budżetowych z ewidencją księgową.

W celu stwierdzenia zgodności sprawozdawczości budżetowej z księgą główną, sprawdzono salda na koniec lat 2005, 2006 oraz na 30 czerwca 2007 r., na następujących kontach analitycznych: 130 (wydatki), 137 (rachunek środków funduszy pomocowych), 138 (rachunek środków na prefinansowanie), 201 (rozrachunki z odbiorcami i dostawcami), 221

(należności z tytułu dochodów budżetowych), 222 (rozliczenie dochodów budżetowych), 223 (rozliczenie wydatków budżetowych), 225 (rozrachunki budżetu), 226 (długoterminowe należności budżetowe), 229 (pozostałe rozrachunki publicznoprawne); 231 (rozrachunki z tytułu wynagrodzeń), 234 (pozostałe rozrachunki z pracownikami), 240 (pozostałe rozrachunki). Dane wykazane w sprawozdaniach budżetowych Gminy Więcbork są zgodne z danymi wynikającymi z ewidencji księgowej.

- Rb-27S - „Z wykonania planu dochodów j.s.t.”,
- Rb – 28S - „Z wykonania planu wydatków budżetowych j.s.t.”,
- Rb – NDS - „O nadwyżce / deficycie j.s.t.”,
- Rb – Z - „O stanie zobowiązań wg tytułów dłużnych oraz gwarancji i poręczeń
- Rb – N - „O stanie należności”,
- „Bilansach jednostki budżetowej”.

(Dowód: akta kontroli, str.31 – 66, 113 – 132, 385 - 450)

1.22. Zobowiązania z odroczonym terminem płatności wobec wykonawców.

Gmina nie zaciągała w latach 2005 – 2007 zobowiązań z odroczonym terminem płatności wobec wykonawców inwestycji.

(Dowód: akta kontroli, str.383 - 384)

1.23. Zadłużenie samodzielnych publicznych zakładów opieki zdrowotnej, samorządowych instytucji kultury oraz innych jednostek organizacyjnych Gminy wg stanu na dzień 30 czerwca 2007 r.

Tabela nr 6. Zadłużenie jednostek organizacyjnych posiadających osobowość prawną.

(w tys. złotych)

L. p.	Wyszczególnienie	Kwota zobowiązań ogółem, wg stanu na 30 czerwca 2007r.	w tym zobowiązania wymagalne	Wartość nominalna niewymagalnych zobowiązań z tytułu udzielonych poręczeń i gwarancji	Wartość nominalna wymagalnych zobowiązań z tytułu udzielonych poręczeń i gwarancji
1.	2.	3.	4.	5.	6.
1.	Samodzielne publiczne zakłady opieki zdrowotnej	0	0	0	0
2.	Instytucje kultury	13,7	13,7	0	0
3.	Inne osoby prawne	0,0	0,0	0	0
Razem		13,7	13,7	0	0

(Dowód: akta kontroli, str.453 - 454)

Gminie podporządkowanych jest 5 jednostek organizacyjnych, brak jest Samodzielnego Publicznego Zakładu Opieki Zdrowotnej (sprywatyzowany 16.03.2006 r.). W Miejsko – Gminnym Ośrodku Kultury (MGOK) w Więcborku na 30 czerwca 2007 r. powstały zobowiązania wymagalne w wysokości 13.729 zł. Za nieterminowe regulowanie należności w MGOK odsetki nie wystąpiły. Na 30 września 2007 r. zobowiązań wymagalnych w MGOK nie było.

(Dowód: akta kontroli, str.455 - 456)

2. Pożyczki na prefinansowanie projektów / działań współfinansowanych ze środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej, pozyskane przez jednostkę samorządu terytorialnego.

2.1. Projekty współfinansowane ze środków Unii Europejskiej.

Nie stwierdzono aby w latach 2005 - 2007 (I półrocze) Gmina zaciągała kredyty lub pożyczki na prefinansowanie projektów i programów współfinansowanych ze środków pochodzących z budżetu Unii Europejskiej.

Tabela nr 7. Kredyty i pożyczki przeznaczone na realizację programów i projektów finansowanych z udziałem środków pochodzących z funduszy strukturalnych i Funduszy Spójności. (w tys. złotych)

L. p.	Wyszczególnienie	Rok	Z budżetu państwa ogółem, w tym:		Z innych źródeł, w tym:	
				długoterminowe		długoterminowe
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
	Ogółem kredyty i pożyczki, z tego:	2005	-	-	-	-
		2006	-	-	114,0	114,0
		2007 - I półrocze	-	-	-	-
1.	Na współfinansowanie przez jednostkę projektu (udział własny jednostki)	2005	X	X	-	-
		2006	X	X	114,0	114,0
		2007 - I półrocze	X	X	-	-
2.	Na pokrycie wydatków unijnych	2005	-	-	-	-
		2006	-	-	-	-

		2007 - I półrocze	-	-	-	-
--	--	----------------------	---	---	---	---

(Dowód: akta kontroli, str.457 - 458)

- 2.2. W kontrolowanym okresie Gmina zrealizowała 3 projekty współfinansowane z funduszy strukturalnych i funduszy Spójności na łączną wartość 569 tys. zł przy dofinansowaniu środkami z budżetu UE w wysokości 326 tys. zł (57,29%). Szczegółowo finansowanie przedstawiono w poniższej tabeli.

Tabela nr 8. Finansowanie projektów/programów realizowanych z udziałem środków z budżetu Unii Europejskiej. (w tys. złotych)

L. p.	Nazwa projektu współfinansowanego z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności, realizowanych (zrealizowanych/zakończonych w okresie objętym kontrolą) przez jednostkę	Łączna wartość projektu (w tys. zł.)	Wysokość dofinansowania środkami z budżetu UE		Wkład krajowy		Środki na prefinansowanie		
			w tys. zł.	udział w %	Własne środki jednostki (z budżetu jst)	Środki pozyskane przez jst w wyniku zaciągnięcia kredytu/pożyczki	Inne środki	Otrzyma- ne	Rozliczone
1.	2.		3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.
2005r.									
1.	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3.	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Razem		-	-	-	-	-	-	-	-
2006r.									
1.	Budowa kanalizacji sanitarnej na Os. Lopiennik	275	142	51,63	22	87	24	0	0
2.	Budowa kanalizacji sanitarnej na Os. Piastowskim	121	65	53,72	18	27	11	0	0
3.	Rozbudowa i remont świetlicy wiejskiej w Lubczy*	173	119	68,79	54	-	-	0	0
Razem		569	326	57,29	94	114	35	0	0
2007r. (I półrocze)									
1.	-	-	-	-	-	-	-	-	-
2.	-	-	-	-	-	-	-	-	-
3.	-	-	-	-	-	-	-	-	-
Razem		-	-	-	-	-	-	-	-

(Dowód: akta kontroli, str. 459 - 460)

2.3. Gmina Więcbork 28 kwietnia 2005 r. złożyła wniosek nr 2/2/04/III/3.1/205/05 o dofinansowanie realizacji projektu ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w ramach Priorytetu 1 – Rozbudowa i modernizacja infrastruktury służącej wzmocnieniu konkurencyjności regionów i Priorytetu 3 – Rozwój lokalny, z wyłączeniem Działania 3.4 – Mikroprzedsiębiorstwa Zintegrowanego Programu Operacyjnego Rozwoju Regionalnego 2004 – 2006. Z wniosku dotyczącego realizacji Projektu – „Budowa kanalizacji sanitarnej – grawitacyjnej z przyłączami oraz przepompownią ścieków z przewodem tłocznym na Osiedlu Łopiennik” wynikało:

- termin przetargu – 15.07.2005 r.,
- zawarcia umowy z wykonawcą – 03.10.2005 r.,
- realizacja Projektu 03.10.2005 r. – 31.12.2005 r.,
- ostateczny odbiór – 31.12.2005 r.,
- ostatni wniosek o płatność, rozliczenie projektu – 15.01.2006 r.
- długość wybudowanej sieci kanalizacyjnej – 1,13 km,
- liczba wybudowanych przepompowni ścieków – 1 szt.
- liczba gospodarstw podłączonych do sieci kanalizacji sanitarnej – 38,
- liczba osób korzystających z sieci kanalizacji sanitarnej – 201.

Całkowity koszt Projektu 414.762,63 zł. Na roboty planowano wydatki: koszty kwalifikowane – 414.762,63 zł, w tym – prace budowlano – montażowe – 329.292,29 (+ 72.444,30 VAT), nadzór budowlany – 4.939,38 (+ 1.086,66 VAT), studium wykonalności – 7.000 zł.

Planowane źródła finansowania projektu:

- dotacja europejskiego Funduszu rozwoju Regionalnego - 248.857,57 zł (60%),
- krajowe środki publiczne ogółem- 165.905,06 zł (40%), w tym:
 - budżet państwa - Minister Gospodarki i Pracy – 41.476,26 zł (10%),
 - budżet gminy – 124.428,80 zł (30%).

Dyrektor Departamentu Wdrażania Programów Regionalnych Urzędu Marszałkowskiego poinformował w dniu 16 maja 2005 r., że złożony przez Gminę Więcbork wniosek o finansowanie projektu jest poprawny pod względem formalnym i został przekazany do oceny merytorycznej przez Panel Ekspertów.

(Dowód: akta kontroli, str. 479 - 526)

Gmina Więcbork, zwana dalej „Beneficjentem” w dniu 09 grudnia 2005 r. zawarła z Wojewodą Kujawsko – Pomorskim, zwanym dalej „Instytucją Pośredniczącą” umowę nr Z/2.04/III/3.1/205/05/U/101/05 o dofinansowanie projektu „Budowa kanalizacji sanitarnej

na osiedlu Łopiennik w Więcborku". Instytucja Pośrednicząca przyznała Beneficjentowi dofinansowanie ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego w kwocie **290.333,83 zł** (70% wydatków kwalifikowanych w ramach Projektu - § 2 ust.1). W dofinansowaniu środki Funduszu w kwocie **248.857,57 zł** stanowiły 60%, a współfinansowanie ze środków budżetu państwa w kwocie **41.476,26 zł** (10%). Całkowita wartość Projektu wynosiła **414.762,63 zł**. Beneficjent zobowiązał się do wydatkowania na realizację Projektu wkładu własnego o wartości **124.428,80 zł** (30%). Realizację Projektu ustalono w okresie od 03 października 2005 r. do 31 grudnia 2005 r., a zakończenie finansowe na 15 stycznia 2006 r. Beneficjent miał wnieść, zgodnie z postanowieniami § 7 ust.1 umowy zabezpieczenie prawidłowej realizacji umowy, nie później niż w terminie 30 dni od zawarcia niniejszej umowy, na kwotę nie mniejszą niż wysokość kwoty dofinansowania wynikająca z § 2 ust. 1 (290.333,83 zł). Beneficjent zobowiązany był (§10) m. in. do systematycznego monitorowania przebiegu realizacji Projektu, prowadzenia odrębnej ewidencji księgowej. Termin realizacji Projektu może zostać przedłużony na uzasadniony wniosek Beneficjenta, zgłoszony w formie pisemnej Instytucji Pośredniczącej zgodnie z § 17 umowy nie później niż na 1 miesiąc przed planowanym zakończeniem realizacji projektu. Instytucja Pośrednicząca może rozwiązać umowę (19 ust.2) bez wypowiedzenia, jeśli Beneficjent nie wniósł zabezpieczenia w formie weksla in blanco w wysokości kwoty dofinansowania - 290.333.83 zł (§2 ust.1) w terminie nie później niż 30 dni od dnia zawarcia umowy.

W wyniku podpisania 3 aneksów ustalono, że:

- całkowita wartość Projektu wynosi **274.636,26 zł**,
- wydatki kwalifikowane – **236.231,65 zł**
- **dofinansowanie - 165.362,15 zł**, w tym środki Funduszu – **141.738,99 zł** (60%), , współfinansowanie z budżetu państwa – **23.623,16 zł** (10%),
- środki Beneficjenta – **70.869,50 zł**,
- weksel in blanco jako zabezpieczenie prawidłowej realizacji umowy na **290.333,83 zł**,
- rozpoczęcie realizacji – 01 marca 2005 r.
- zakończenie realizacji – 31 lipiec 2006 r.,
- rozliczenie Projektu - 07 sierpień 2006 r.

(Dowód: akta kontroli, str. 533 - 552)

Przetarg nieograniczony na budowę kanalizacji sanitarnej na osiedlu Łopiennik ogłoszono w Biuletynie Zamówień Publicznych z dnia 27 grudnia 2005 r. Nr 292, poz.

67972, a także na tablicy ogłoszeń i stronie internetowej Beneficjenta w dniach od 13 grudnia 2005 r. do 03 lutego 2006 r. Wymagane warunki spełniło 4 wykonawców i w dniu 06 lutego 2006 r. komisja wybrała najkorzystniejszą ofertę – Zakład Robót Instalacyjno – Inżynierskich Hieronim Gładysz ze Złotowa, z którym w dniu 01 marca 2006 r. zawarto umowę na realizację zadania na kwotę **223.205,61 zł** z gwarancją na 36 miesięcy. Aneksami do umowy wykonano roboty dodatkowe na podstawie protokołów z konieczności wartości 34.114,83 zł. Nadzór inwestorski za **6.026,04 zł** sprawowała firma EKOSAN_PROJEKT z Bydgoszczy, z którą zawarto umowę 22 lutego 2006 r. Studium wykonalności za **7.000 zł** wykonał Andrzej Celiński z Grudziądza. Przebieg prac był monitorowany

(Dowód: akta kontroli, str. 553 - 610)

W okresie 31 października do 15 listopada pracownicy Oddziału Realizacji i Kontroli Projektów w Biurze Zarządzania Funduszami Europejskimi Kujawsko – Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy przeprowadzili kontrolę w zakresie faktycznego wykonania zakresu rzeczowego Projektu i stwierdziła, że: Beneficjent wniósł zabezpieczenie prawidłowej realizacji umowy w formie weksla in blanco wraz z deklaracją wekslową na kwotę **290.333,87 zł**, długość wybudowanej sieci kanalizacji sanitarnej – 1,20 km, tj. wykonano w 106% w stosunku do wielkości planowanej (1,13 km). Kontrola potwierdziła przestrzeganie procedur zamówień publicznych, prawidłowość realizacji projektu w rozumieniu przepisów rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy w sprawie trybu, terminów i zakresu sprawozdawczości dotyczących realizacji Narodowego Planu Rozwoju, w odniesieniu do projektów, działań i programów operacyjnych.

(Dowód: akta kontroli, str.527 - 532)

W dniu 03 października 2006 r. Beneficjent złożył wniosek o płatność końcową na kwotę, a środki z Funduszu w wysokości 141.738,99 zł otrzymał w 2 transzach (9 sierpnia i 8 grudnia 2006 r.). W dniu 31 sierpnia 2006 r. Rada Miejska Więcborka upoważniła Burmistrza do zaciągnięcia zobowiązania w wysokości 141.738,99 zł wynikającego z podpisania weksla in blanco jako zabezpieczenia wykonania umowy o dofinansowanie ww. projektu.

Kontrolujący na podstawie art. 29 ust.2 lit. f ustawy o NIK zwrócił się do Wydziału Zarządzania Funduszami Europejskimi UW w Bydgoszczy o udzielenie informacji jaka była kwota dofinansowania zadania i jakie zabezpieczenie złożyła Gmina. Z informacji wynika, że **dofinansowanie wynosiło - 165.362,15 zł,:**

- EFRR – 141.738,99 zł,

- współfinansowanie przez budżet państwa – 23.623,16 zł.

W dniu 15 grudnia 2005 r. Gmina Więcbork, jak wynika z uzyskanej informacji wniosła zabezpieczenie ww. projektu w formie weksla in blanco wraz z deklaracją wekslową na kwotę dofinansowania określoną w umowie (290.333,87 zł). Prawnicy Kujawsko – Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego zakwestionowali to, że weksel był nieprawidłowo opieczetowany oraz iż Burmistrz nie posiadał umocowania Rady Miejskiej w Więcborku do zaciągnięcia tego konkretnego zobowiązania. W dniu 31 sierpnia Gmina Więcbork wystawiła prawidłowo opieczetowany weksel wraz z deklaracją wekslową potwierdzającą zobowiązanie na kwotę dofinansowania projektu (nie podano kwoty). Dołączono uchwałę Rady Miejskiej nr XLII/396/06 z 31 sierpnia 2006 r. upoważniającą burmistrza do zaciągania zobowiązania w wysokości 141.738,99 zł. wynikającego z podpisania weksla jako zabezpieczenia wykonania umowy PN.: „Budowa kanalizacji sanitarnej na Osiedlu Lopiennik w Więcborku”.

W(Dowód: akta kontroli, str.611 - 674)

Skarbnik Gminy wyjaśnił, że weksel in blanco wystawiono na kwotę 141.738,99 zł. tj. do wysokości dofinansowania ze środków Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego. Wysokość finansowania z Funduszu została w tej wielkości określona w aneksie nr 3 z dnia 30 marca 2006r. Wysokości zabezpieczenia określonego w Uchwale Rady Miejskiej w Więcborku Nr XLII/396/06 z dnia 31 sierpnia 2006r. Nadzór prawny Kujawsko – Pomorskiego Urzędu Wojewódzkiego w Bydgoszczy ww. uchwały nie kwestionował.

(Dowód: akta kontroli, str.221 - 224)

3. Sytuacja finansowa Gminy Więcbork.

3.1. Planowane i wykonane dochody i wydatki budżetowe Gminy w poszczególnych latach okresu objętego kontrolą.

W kontrolowanym okresie dochody Gminy zwiększyły się z 21.516,9 tys. zł w 2005 r. do 25.879,7 tys. zł w 2006 r. przy równoczesnym wzroście wydatków odpowiednio z 21.226,6 tys. zł do 25.832,9 tys. zł. Wydatki majątkowe uległy zwiększeniu z 1.213,4 tys. zł w 2005 r. do 1.975,9 tys. zł w 2006 r., a za II półrocze 2007 r. wyniosły 521 tys. zł.

Kredyty i pożyczki w 2005 r. zaciągnięto w wysokości 2.200 tys. zł (54,8% planowanej wielkości), w 2006 r. zaciągnięto je w kwocie 2.485,9 tys. zł tj. 83% planowanej wielkości.

Szczegółowe dane liczbowe o sytuacji finansowej Gminy w latach 2005 – 2007 (I półrocze) zawiera poniższe zestawienie.

Tabela nr 9. Wynik budżetu Gminy Więcbork.

(w tys. złotych)

L. p.	Wyszczególnienie	2005r.			2006r.			2007r. (I półrocze)		
		Plan po zm.	Wykonanie	4:3%	Plan po zm.	Wykonanie	7:6%	Plan po zm.	Wykonanie	10:9%
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.	8.	9.	10.	11.
1.	Dochody (ogółem)	22 268,8	21 516,9	96,62	25 690,6	25 879,2	100,73	26 908,8	13 979,4	51,95
2.	Wydatki (ogółem), w tym:	24 205,1	21 226,6	87,69	27 213,8	25 832,9	94,93	29 179,7	13 478,1	46,19
2.1.	Wydatki majątkowe, w tym:	2 463,5	1 213,4	49,26	2 605,5	1 975,9	75,84	3 358,5	521,0	15,51
2.1.1.	Wydatki inwestycyjne	2 463,5	1 213,4	49,26	2 605,5	1 975,9	75,84	3 358,5	521,0	15,51
2.2.	Wydatki na obsługę długu	360,0	259,0	71,94	198,0	186,8	94,34	320,0	100,5	31,41
2.3.	Wydatki z tytułu poręczeń i gwarancji	245,0	-	-	245,0	-	-	129,3	-	-
3.	Wynik budżetu	-1 936,3	290,3	-	-1 523,2	46,3	-	-2 270,9	501,3	-
4.	Przychody ogółem, w tym:	4 109,6	2 241,6	54,55	3 036,7	2 646,9	87,16	3 726,8	3 191,0	85,62
4.1.	Kredyty i pożyczki, w tym:	4 067,9	2 200,0	54,08	2 995,1	2 485,9	83,01	47,1	-	-
4.1.1.	na realizację programów i projektów finansowanych z udziałem środków pochodzących z funduszy strukturalnych i Funduszu Spójności, w tym:	0	0	0	114,0	114,0	100,00	0	0	0
4.1.1.1.	pożyczki na prefinansowanie programów i projektów finansowanych z udziałem środków pochodzących z funduszy strukturalnych i FS otrzymane z budżetu państwa	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4.2.	Papiery wartościowe, w tym:	0	0	0	0	0	0	0	0	0
4.2.1.	na realizację programów i projektów finansowanych z udziałem środków pochodzących z funduszy strukturalnych i FS	0	0	0	0	0	0	0	0	-
4.3.	Obligacje jst, w tym:	0	0	0	0	0	0	2 500	2 000	80,00
4.3.1.	na realizację programów i projektów finansowanych z udziałem środków pochodzących z funduszy strukturalnych i FS	0	0	0	0	0	0	0	0	-
5.	Rozchody ogółem, w tym:	2 173,3	2 173,3	100,00	1 513,5	1 513,5	100,00	1 455,9	464,1	31,88
5.1.	Splaty kredytów i pożyczek, w tym:	2 173,3	2 173,3	100,00	1 513,5	1 513,5	100,00	1 455,9	464,1	31,88
5.1.1.	na realizację programów i projektów finansowanych z udziałem środków pochodzących z funduszy strukturalnych i FS, w tym:	0	0	0	0	0	0	0	0	-

5.1.1.1. pożyczek na prefinansowanie programów i projektów finansowanych z udziałem środków pochodzących z funduszy strukturalnych i FS		0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.2.	Wypuk papierów wartościowych, w tym:	0	0	0	0	0	0	0	0	0
5.2.1. na realizację programów i projektów finansowanych z udziałem środków pochodzących z funduszy strukturalnych i FS		0	0	0	0	0	0	0	0	0
6.1.	Wypuk obligacji samorządowych, w tym:	0	0	0	0	0	0	0	0	0
6.1.1. na realizację programów i projektów finansowanych z udziałem środków pochodzących z funduszy strukturalnych i FS		0	0	0	0	0	0	0	0	0

(Dowód: akta kontroli, str.675 -678)

W kontrolowanym okresie Gmina nie planowała zaciąganie kredytów, pożyczek lub emisję papierów wartościowych na realizację innych programów i projektów finansowanych z udziałem środków pochodzących z funduszy strukturalnych i funduszu spójności.

3.2. Należności Gminy według stanu na 30 czerwca 2007 r.

Na 30 czerwca 2007 r. należności ogółem wynosiły 1.803,0 tys. zł (w 100% wymagalne), w tym z tytułu dostaw towarów i usług 366.0 tys. zł, co przedstawiono w poniższym zestawieniu.

Tabela nr 10 Należności Gminy Więcbork

L. p.	Wyszczególnienie	Kwota (w tys. zł.)
1.	Należności ogółem, z tego:	1 803,0
1.1.	Papiery wartościowe, w tym:	-
1.1.1.	<i>dlugoterminowe</i>	-
1.2.	Kredyty i pożyczki,	-
1.2.1.	<i>w tym długoterminowe</i>	-
1.3.	Depozyty	-
1.4.	Wymagalne należności, w tym z tytułu	1 803,0
1.4.1.	Dostaw towarów i usług	366,0

(Dowód: akta kontroli, str. 679 - 680)

§2

3.3. Nadwyżka operacyjna / deficyt w Gminie

Na koniec 2005 r. odnotowano deficyt operacyjny netto w wysokości -1.258,2 tys. zł, a w 2006 r. deficyt wynosił - 427,3 tys. zł. Za I półrocze 2007 r. odnotowano nadwyżkę operacyjną netto w kwocie 200,3 tys. zł, co przedstawiono w zestawieniu.

Tabela nr 11 Nadwyżka operacyjna w Gminie

L. p.	Wyszczególnienie	Wykonanie (w tys. zł.)		
		2005r.	2006r.	2007r. (I półrocze)
1.	2.	3.	4.	5.
1.	Dochody bieżące	21 187,3	25 130,0	13 722,0
2.	Wydatki bieżące	20 013,2	23 857,0	13 478,1
X	A. Wynik operacyjny brutto (1-2)	1 174,1	1 273,0	243,9
3.	Wykup obligacji	0,0	0,0	0,0
4.	Splata zaciągniętych kredytów i pożyczek	2 173,3	1 513,5	464,1
5.	Obsługa zadłużenia	259,0	186,8	100,5
6.	Wykup papierów wartościowych	0,0	0,0	0,0
X	B. Wynik operacyjny netto (A-3-4-5-6)	-1 258,2	-427,3	-320,7

(Dowód: akta kontroli, str. 681 - 682)

4. System zarządzania i kontroli środków unijnych.

4.1. Wstępna ocena systemu zarządzania i kontroli w Gminie Więcbork występującej w roli beneficjenta końcowego.

W przypadku procesów udzielania zamówień publicznych oraz procesów dotyczących zaciągania zobowiązań i dokonywania wydatków ze środków publicznych, zgodnie z art. 47, ust. 2 ustawy z 2005 r. o finansach publicznych - istnieje obowiązek posiadania pisemnych procedur opisujących ww. procesy.

W celu dokonania ustaleń czy w Gminie Więcbork zostały udokumentowane i wdrożone właściwe elementy systemu zarządzania i kontroli odnoszące się do bezpośredniej realizacji projektu pod nazwą : „Budowa kanalizacji sanitarnej – grawitacyjnej z przyłączami oraz przepompownią ścieków z przewodem tłocznym na Osiedlu Łopienik” oraz „ Budowa kanalizacji sanitarnej na ul. J.K. Wielkiego i B. Krzywoustego w Więcborku” tj. projektów dofinansowanych z publicznych środków krajowych i wspólnotowych w badanym okresie, przeprowadzono badania, w kierunku, czy :

- realizacja projektu była regularnie monitorowana i oceniana,
- były stosowane właściwe procedury dotyczące udzielania zamówień publicznych,
- transakcje związane z zrealizowanym projektem były należycie rejestrowane w księgach rachunkowych Gminy,
- został udokumentowany związek pomiędzy specyfikacją prac, pracami faktycznie wykonanymi i wypłaconymi wykonawcy należnościami,
- wnioski o płatność do instytucji wdrażającej były kompletne i dokładne,
- instytucja wdrażająca była regularnie i dokładnie informowana o postępach w realizacji projektu,
- dokumentacja związana z realizacją projektu, w tym oryginały dokumentów potwierdzających wydatki, jest właściwie przechowywana i archiwizowana.

Ustalono m.in., że Zarządzeniem nr 0152/29/2004 r. Burmistrza Więcborka z dnia 24 września 2004 r. przyjęto zasady stosowania ustawy Prawo zamówień publicznych oraz wprowadzono regulamin w sprawie postępowania i przyjęcia procesów w zakresie udzielania zamówień publicznych i regulamin pracy komisji przetargowej. Zarządzeniem Burmistrza nr 0152/80/2007 z 04 października 2007 r. zmieniono wcześniejsze zarządzenie i regulamin. W regulaminach tym nie ma zapisów dotyczących wniosków o dofinansowanie realizacji

projektu środkami UE i kwalifikowalności wydatków. Regulamin opracowany jest bardzo skrótowo i nie zawiera wszystkich działań podejmowanych w ramach udzielania zamówień publicznych. Nie ustalono procedury dla udzielenia zamówienia publicznego dotyczącego kontrolowanego projektu. Opisano szczegółowo procedury postępowania komisji przetargowej. Zarządzeniem nr 0153/30/2004 Burmistrza Więcborka z dnia 24 września 2004 r. zostały określone zasady (procedury) kontroli wewnętrznej finansowej w Urzędzie Miejskim oraz jednostkach organizacyjnych gminy.

(Dowód: akta kontroli, str. 685 - 704)

Zarządzeniem nr 0152/81/2007 Burmistrza Więcborka z dnia 04 października 2007 r. zostały określone zasady (procedury) postępowania przy pozyskiwaniu środków pochodzenia zewnętrznego na realizację zadań własnych gminy. W procedurach rozpisano zadania dla pełnomocnika ds. rozwoju gminy, oraz kierowników referatów i jednostek organizacyjnych Urzędu które będą realizowały i zarządzały projektem oraz dla Skarbnika Gminy do którego należy kontrolowanie dokumentacji finansowej na etapie realizacji i rozliczenia projektu. Zarządzenie to rozdzielało zadania na poszczególne referaty i pracowników, zawierało elementy pozwalające na dokumentowanie, i sprawdzanie prowadzonych działań.

- 4.2. Zgodnie z udzielonym zamówieniem publicznym wykonawca wykonał elementy kanalizacji sanitarnej wynikające z zawartej. Gmina nie miała opracowanych pisemnych procedur dotyczących monitorowania postępów w realizacji projektu. Jak wyjaśnił Burmistrz zgodność realizacji z opisem projektu o dofinansowanie w zakresie prac remontowo-budowlanych nadzorował inspektor nadzoru - Andrzej Frydraszak, a nad całością nadzór sprawował Andrzej Wiśniewski – kierownik Referatu Inwestycji. Potęp prac był przez pracowników Urzędu monitorowany.

(Dowód: akta kontroli, str.683 - 684)

- 4.2.3. Nie stwierdzono aby procedury wprowadzone zarządzeniem Burmistrza szczegółowo opisywały działania, które umożliwiały dokumentowanie związku pomiędzy specyfikacją prac a pracami faktycznie wykonanymi oraz kwotami wypłaconymi wykonawcy.

Podstawą do zapłaty za faktury było sprawdzenie wykonania robót cząstkowych i odbiór końcowy inwestycji.

- 4.2.4. Zarządzeniem Burmistrza nr 0152/45/05 z 5 października 2005 r. zmieniono zarządzenie w sprawie prowadzenia rachunkowości oraz zakładowego planu kont gdzie wprowadzono m.in. konta bilansowe 137- rachunki środków funduszy pomocowych , 138 – rachunek środków na prefinansowanie., konta 227, 228 – rozliczenie dochodów i wydatków

ze środków funduszy pomocowych. Kontrola wykazała, że transakcja związana z rozliczeniem ww. projektu została zarejestrowana na wyodrębnionym koncie i poprawnie rozliczona w księgach rachunkowych. W opracowanej i stosowanej w Urzędzie polityce rachunkowości istnieją zapisy wskazujące w jaki sposób i na jakich kontach powinny być zaksięgowane wszystkie przeprowadzane przez Gminę transakcje. Rozpisane zostały obowiązki pomiędzy pracowników (zatwierdzanie, rejestrowanie , sprawdzanie).

4.2.5. Nie stwierdzono odrębnych procedur dotyczących składania wniosków o płatności. Jednocześnie mimo braku procedur wyznaczono pracownika który przygotowywał i pilotował wnioski o płatność. Ustalono, że 25 września 2006 r. Gmina złożyła „Wniosek beneficjenta o płatność”, na druku będącym załącznikiem do rozporządzenia Ministra Gospodarki i Pracy z dnia 22 września 2004 r. (poz. 2206), na kwotę dofinansowania 37.096,48 zł (łącznie dofinansowanie - 141.738,99 zł).

4.2.6. Nie ustalono w Urzędzie pisemnej procedury dotyczącej przekazywania do Instytucji Pośredniczącej sprawozdań okresowych i rocznych. Inwestycja została rozliczona sprawozdaniem okresowym po zakończeniu prac budowlanych oraz sprawozdaniem końcowym

4.2.7. Ustalono, że Urząd nie posiadał opracowanych procedur określających sposób przechowywania i archiwizowania dokumentów związanych z realizacją ww. projektu. W Urzędzie funkcjonowało zarządzenie Burmistrza nr 015-3/03 z 24 lutego 2003 r. dotyczące organizacji i zakresu Archiwum zakładowego. Nie było w niej wzmianki dot. archiwizowania dokumentów z inwestycji współfinansowanych środkami z UE. Stwierdzono, że dokumentacja techniczna, dokumentacja przetargowa, protokoły odbioru końcowego robót i wszelkie inne dokumenty pomocnicze i rozliczenia projektu nie były jeszcze zarchiwizowane i znajdowały się w osobnej szafie przy stanowisku Skarbnika.

(Dowód: akta kontroli, str.705 - 738)

Paweł Toczko Burmistrz Więcborka wyjaśnił m. in., że na dzień objęcia stanowiska Burmistrza wszystkie inwestycje finansowane środkami unijnymi były zakończone. W połowie bieżącego roku podjął działania zmierzające do dokonania zmian zakresów czynności pracowników i procedura ta trwa do chwili obecnej. Procedur związanych z pozyskiwaniem środków na inwestycje z udziałem środków z UE oraz postępowaniem z projektami jeszcze nie wdrożono.

(Dowód: akta kontroli, str.683 - 684)

Poprzez zamieszczenie w protokole kontroli niżej wymienionych pouczeń, kontroler informuje Burmistrza Więcborka, Pana Pawła Toczko o przysługującym jemu prawie:

- zgłoszenia przed podpisaniem protokołu kontroli, w terminie 14 dni od daty otrzymania niniejszego protokołu kontroli, pisemnych, umotywowanych zastrzeżeń co do ustaleń zawartych w protokole kontroli (art. 55, ust. 1 i 2 ustawy o NIK.),
- odmowy podpisania protokołu kontroli, z jednoczesnym obowiązkiem złożenia na tę okoliczność, w terminie 7 dni, wyjaśnień dotyczących przyczyn odmowy podpisania protokołu kontroli (art. 57, ust. 1 ustawy o NIK). W przypadku zgłoszenia zastrzeżeń, termin 7 dni – zgodnie z art. 57, ust. 2 ustawy o NIK – biegnie od dnia otrzymania ostatecznej uchwały w sprawie ich rozpatrzenia,
- złożenia z własnej inicjatywy na piśmie dodatkowych wyjaśnień co do przyczyn i okoliczności powstania nieprawidłowości opisanych w niniejszym protokole kontroli, w terminie uzgodnionym z kontrolerem (art. 59, ust. 2 ustawy o NIK).

O przeprowadzonej kontroli dokonano wpisu do księgi ewidencji kontroli Urzędu Miejskiego w Więcborku pod nr 9.

Więcbork, dnia 07 grudnia 2007 r.

.....
 specjalista kontroli państwowej
 Najwyższa Izba Kontroli
 Delegatura w Bydgoszczy
 Emil Wojak

Więcbork, dnia 11.12.2007 r.

BURMISTRZ

.....
 Paweł Toczko

Burmistrz

Paweł Toczko